

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 4/2013 rd**

**Statsrådets redogörelse om ramar för stats-
finanserna 2014—2017**

**Statsrådets redogörelse till riksdagen om kom-
plettering av statsrådets redogörelse 27.3.2013
om ramar för statsfinanserna 2014—2017 (SRR
3/2013 rd)**

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 april 2013 statsrå-
dets redogörelse om ramar för statsfinanserna
2014—2017 (SRR 3/2013 rd) och en komplette-
ring av den (SRR 4/2013 rd) till finansutskottet
för beredning och gav samtidigt de övriga fack-
utskotten möjlighet att lämna utlåtande om ären-
det till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Sami Napari, finansministe-
riet
- statssekreterare Janne Metsämäki, avdel-
ningschef Tuija Oivo och arbetsmarknadsråd
Raija Saastamoinen, arbets- och näringsmi-
nisteriet
- ekonomidirektör Mikko Staff, konsultativ
tjänsteman Päivi Yli-Pietilä och konsultativ
tjänsteman Minna Liuttu, social- och hälso-
vårdsministeriet
- direktör Mika Tammilehto, undervisnings-
och kulturministeriet
- direktör Tarja Vikman, Hämeenlinnan seu-
dun työvoiman palvelukeskus

- direktör Maire Mäki, närings-, trafik- och
miljöcentralen i Norra Österbotten
- serviceansvarig Minna Heino, närings-, tra-
fik- och miljöcentralen i Mellersta Finland
- biträdande direktör Reijo Vuorento och sak-
kunnig Tommi Eskonen, Finlands Kommun-
förbund
- biträdande stadsdirektör Annikki Niiranen,
Kouvola stad
- chef för sysselsättningsärenden Pirjo Väänä-
nen, Finlands Fackförbunds Centralorganisa-
tion FFC rf
- chef för samhällsrelationer Jukka Ihanus,
Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava ry
- expert, JK Johan Åström, Finlands näringsliv
rf
- vice verkställande direktör Timo Lindholm
och juridisk ombudsman Atte Rytkönen, Fö-
retagarna i Finland rf
- forskarprofessor Tomi Kyyrä, Statens ekono-
miska forskningscentral
- forskningssamordnare Eero Lehto, Löntagar-
nas forskningsinstitut
- verkställande direktör Pasi Holm, Pellervo
ekonomisk forskning PTT

- forskningschef Markku Kotilainen, Näringslivets Forskningsinstitut ETLA
- Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av - Arbetshälsoinstitutet.
- professor Heikki Niskakangas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sysselsättningseffekterna av ekonomi- och skattepolitiken

I rambeslutet för 2014—2017 framhåller regeringen att de osäkra utsikterna i den internationella ekonomin återspeglas i vår ekonomi under hela ramperioden. Läget i euroområdet är fortfarande känsligt, trots att nedgången i ekonomin förefaller att ha stannat upp internationellt och finansmarknaden håller på att stabiliseras. Den finländska ekonomin lider av en utdragen period av långsam tillväxt kombinerad med omstruktureringar i produktionen.

Genom rambeslutet vill regeringen stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och trygga finansieringen av välfärdsstaten. Fram till 2015 kommer ytterligare anpassningsåtgärder omfattande cirka 600 miljoner euro att sättas in gradvis. Dessutom höjs de så kallade miljöskatterna. Företagsskattesatsen sänks avsevärt samtidigt som beskattningen av aktieutdelning stramas åt och vissa skattestöd antingen avskaffas eller begränsas.

Den sänkta samfundsskatten beräknas generera cirka 960 miljoner euro mindre i skatt. Beslutet antas ha stora tillväxtdrivande effekter. Den fiskala effekten beräknas därför vara cirka minus 480 miljoner euro. De dynamiska effekterna antas uppkomma något senare och ge utslag tidigast om några år. Utskottet förutsätter att regeringen följer upp de förväntade dynamiska effekterna av skattesänkningen.

Statsandelarna till kommunerna skärs ner och det förväntas öka trycket på många kommuner att höja kommunalskatten. Högre kommunalskatt och högre miljöskatter minskar konsumenternas köpkraft och minskar alltså efterfrågan på

hemmamarknaden. Det kan leda till sämre sysselsättning.

Men rambeslutet innehåller också en del sysselsättningsfrämjande element, bland annat större satsningar på integration av invandrare och bekämpning av den svarta sektorn. Avdraget för hushållsbidraget höjs och detta förväntas förbättra sysselsättningen med ungefär tusen årsverken. Möjligheterna att tacka ja till jobb backas upp med dels en reform av bostadsbidraget, dels en höjning av avdraget för arbetsinkomst och grundavdraget i kommunalbeskattningen.

Sysselsättningspolitiken

För närvarande är sysselsättningen 67,6 procent och arbetslösheten 8,2 procent. Sedan i fjol har de arbetslösa arbetssökandena ökat med 14,6 procent. Under samma tid minskade de lediga platserna med 3,8 procent. Inom tjänstesektorn minskade de med 7 procent.

I rambeslutet utgår regeringen från att arbetslösheten är högst i år och gradvis sjunker till 7,6 procent mot slutet av ramperioden. Samtidigt sjunker också sysselsättningsanslagen. Nästa år förväntas arbetslösheten vara 8,1 procent och sysselsättningsanslagen föreslås ligga på 511 miljoner euro. I budgeten för i år är anslagen 546,5 miljoner euro.

Rambeslutet räknar med att aktiveringsgraden ska ligga på 30 procent under ramperioden. I år kommer den sannolikt att nå den nivån, men nästa år kommer den antagligen att ligga på 29 procent med den föreslagna anslagsnivån. Övriga ramår förefaller aktiveringsgraden ligga över 29 procent om arbetslösheten minskar som förväntat.

Regeringsprogrammet utgår från en aktiveringsgrad på 30 procent och så bör det vara alla år under ramperioden, understryker utskottet.

Utbildningsstöd, arbetsprövning, lönesubvention och andra aktiveringsåtgärder hjälper de arbetslösa att utveckla och behålla sin kompetens och arbetsmarknadsberedskap. Det förbättrar också deras möjligheter att få jobb. Åtgärderna medverkar till att förebygga långtidsarbetslöshet och marginalisering på arbetsmarknaden. Utskottet understryker särskilt att aktiveringsåtgärderna måste hålla hög kvalitet och skraddarsys för enskilda arbetslösa.

Arbetslöshetsersättningarna kommer att ändras i överensstämmelse med det arbetslivsavtal som de centrala organisationerna på arbetsmarknaden har enats om. Ändringarna gäller bland annat rätt för den som deltar i aktiveringsåtgärder att få dagpenning motsvarande förtjänstdelen till omställningsskyddet. Vidare förkortas tiden med dagpenning med 100 dagar för de som tackar nej till eller avbryter sysselsättningsfrämjande tjänster. Målet är att göra de arbetslösa mer motiverade att delta i aktiveringsåtgärder. Det kan medföra att arbets- och näringsbyråerna får mer arbete med att ordna aktiveringsåtgärder för alla de som anmäler intresse. Utskottet påpekar att det måste finnas tillräckligt stora anslag för aktiveringsåtgärderna för att målen med reformerna ska kunna nås och arbets- och näringsbyråerna ska kunna erbjuda alla arbetslösa sådana åtgärder som förbättrar deras sysselsättningsmöjligheter.

Avtalet sänker villkoret för tid i arbete till 24 veckor och det kan göra kommunerna mer villiga att sysselsätta långtidsarbetslösa i arbeten med lönesubvention. Det är viktigt att man bevakar utvecklingen och ser till att också aktiveringsåtgärderna för långtidsarbetslösa tar sikte på riktiga anställningar.

Enligt rambeslutet ska anslagen till sysselsättnings- och företagarpolitik gå till sysselsättnings- och tillväxtstimulerande åtgärder, särskilt för att förbättra sysselsättningen bland långtidsarbetslösa och unga. Det är ett viktigt och nödvändigt vägval, anser utskottet. Samtidigt framhåller utskottet att principen om tidigt stöd kräver att arbets- och näringsbyråerna också kan ta sig an de som nyligen förlorat jobbet för att förhindra att arbetslösheten blir utdragen

och personerna långtidsarbetslösa. Även om de arbetslösa hänvisas till webb- och telefontjänster, bör de ha möjligheter att få personlig rådgivning om de anser sig behöva det. Reformen av arbets- och näringsbyråerna och personalneddragningarna måste göras kontrollerat. Tillgången till service måste samtidigt kunna tryggas.

Långtidsarbetslösa

Åtgärderna för att bekämpa långtidsarbetslösheten måste effektiviseras. I mars fanns det 68 200 personer som varit arbetslösa arbetssökande ett år utan avbrott. Det var 9 500 fler än vid samma tidpunkt i fjol, och antalet förväntas öka ytterligare i år.

En del av ansvaret för att finansiera arbetsmarknadsstödet för de långtidsarbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd i fler än 300 dagar skjuts över på kommunerna från och med 2015 inom ramen för en översyn av kommunernas uppgifter och ansvarsfördelningen inom sysselsättningspolitiken. Det kommer att kosta kommunerna uppskattningsvis 150 miljoner euro och beslutet ökar kommunernas ansvar för de långtidsarbetslösa. Detta är motiverat enligt utskottet, eftersom kommunerna arbetar lokalt och därför har bättre förutsättningar än staten att ordna all den individuella service som långtidsarbetslösa ofta kan behöva. Tanken är att kommunerna ska bli motiverade att ordna arbete, aktiveringsåtgärder och från fall till fall skraddarsydd service för långtidsarbetslösa. Det är bra att de aktiva åtgärderna nu sätts in tidigare.

Omställningen att kommunerna ska ta hand om arbetslösa som fått arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar måste förberedas noggrant, påpekar utskottet. Det gäller att beakta hela spektret av social arbetskraftspolitik och dra nytta av resultaten från det kommunala försöket med långtidsarbetslösa. Utan adekvata resurser har kommunerna dock bara begränsade möjligheter att lindra arbetslösheten. För att förtydliga sysselsättningsåtgärderna vid långtidsarbetslöshet bör de statliga och kommunala insatserna ses som en helhet och samarbetet, arbetsfördelningen och

det finansiella ansvaret mellan stat och kommun i detta sammanhang utvärderas.

Unga

Samhällsgarantin för unga infördes i början av 2013. Det innebär att alla arbetslösa under 25 år och alla nyutexaminerade arbetslösa under 30 år ska erbjudas arbete eller utbildningsplats eller aktiveringsåtgärd senast efter tre månaders arbetslöshet. För det får arbets- och näringsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområden sammanlagt 60 miljoner euro på årsnivå i rambeslutet.

Mellan februari 2012 och februari 2013 ökade de arbetslösa under 25 år med 19,6 procent. I dag är ungdomsarbetslösheten 21,5 procent och ungefär 40 700 personer ingår i ungdomsgarantin. Skillnaderna i arbetslöshet är stora om man ser till region och kön. Bland unga män har arbetslösheten stigit med 4,1 procent sedan februari 2012, medan den har sjunkit med 1,6 procent bland unga kvinnor. De osäkra utsikterna i ekonomin internationellt påverkar också Finland. Arbetslösheten kommer att minska långsamt, även om man utgår från att den sjunker under ramperioden från och med nästa år. Ungdomsarbetslösheten är mer säsons- och konjunkturskänslig än annan arbetslöshet. Farhågan är därför att den kommer att fortsätta stiga snabbare än arbetslösheten i stort. Det är alltså ytterst viktigt att regeringen i förekommande fall kan avsätta mer pengar för samhällsgarantin för unga.

Ungdomsgarantin kräver att arbets- och näringsbyråerna gör omfattande satsningar på de unga, som behöver kvalificerad samtalshjälp när de ska lägga upp karriär- och sysselsättningsplaner. En del av dem behöver långvarig multidisciplinär rådgivning och flera möten för att finna sin egen väg till sysselsättning. Arbets- och näringsbyråerna har fått en extra resurs på 60 årsverken för ungdomsgarantin. Det är bra och nödvändigt, anser utskottet. Samtidigt vill utskottet uttrycka sin oro för hur serviceförmågan på byråerna ska räcka till om sysselsättningsläget försämras ytterligare. Om arbetslösheten ökar, måste personalen få mer utbildning och byråer-

na mer personal trots de tidigare besluten om personalneddragningar.

Serviceinriktningarna för arbets- och näringsbyråerna som trädde i kraft i början av året har i vissa fall försvårat för unga med yrkesutbildning att få arbete. Bristande arbetserfarenhet är det största hindret för nyutexaminerade att få jobb. Arbetslösa unga med yrkesutbildning får trots det inte delta i arbetsprövning enligt den nya lagen om arbetskraftsservice. Där kunde de få erfarenhet via praktik, men i stället förväntas de få arbete i företag tack vare lönesubvention, så kallat chanskort. Tyvärr har lönesubventionen inte varit tillräckligt motiverande för att arbetsgivarna ska anställa unga. Följaktligen fortsätter de att vara arbetslösa. Det vore viktigt att följa hur sysselsättningen förbättras av det så kallade chanskortet. Unga arbetslösa med yrkesutbildning bör kunna hänvisas till arbetsprövning på exempelvis arbetsverkstäder, anser utskottet och påpekar att anvisningarna om deltagande i arbetsprövning bör preciseras i detta syfte.

Samhällsgarantin når huvudsakligen bara ut till de unga som själva vill ha service eller söka in till utbildning. Det är extra angeläget att också avsätta resurser för stöd och rådgivning till de som inte kommer i kontakt med ungdomsgarantin. För att motverka marginalisering bör de unga erbjudas betydligt mer stöd och rådgivning redan i grundskolan och tiden strax efter avslutad grundskola. Framför allt uppsökande ungdomsarbete och arbetsverkstäder har gett goda resultat bland unga som inte ingår i servicesystemet. De kommunala förvaltningarna bör etablera nära samarbete för att stärka socialiseringen av de unga, och det måste anges tydligt vem som har ansvaret.

Det är positivt att rambeslutet avsätter mer resurser för läroavtalsutbildning och utveckling av lärande i arbete. Utskottet välkomnar att tröskeln för läroavtalsutbildning sänks genom att det införs en förhandsperiod som inte är bunden till arbetsavtal. Också planerna på att göra övergången från läroanstalt till läroavtal smidigare och diversifieringen av lärande i arbete är välkomna reformer. De extra anslagen till grund-

läggande yrkesutbildning, som ska sprida ut anpassningen av utbildningsutbudet över en längre tidsperiod, är en bra och nödvändig extra insats. På det regionala planet måste det också finnas tillräckligt stort utbud på utbildningsplatser för personer med särskilda behov, exempelvis unga invandrare.

Tryggad arbetslivsforskning och arbetslivsutveckling

Sektorsforskningen vid instituten under social- och hälsovårdsministeriet (Institutet för hälsa och välfärd THL, Arbetshälsoinstitutet TTL och Strålsäkerhetsinstitutet STUK) drabbas av ett sparbetning på 30 miljoner euro. Det har ännu inte bestämts hur besparingarna ska fördelas.

Arbetshälsoinstitutet utför forsknings- och utvecklingsarbete kring arbetslivet som är ytterst viktigt och som används för att stödja välbefinnandet och längre tid i arbetslivet. Dessutom är institutet en unik expertorganisation inom denna sektorsforskning. Den information och expert hjälp som institutet erbjuder behövs särskilt nu när Finland i syfte att sanera de offentliga finanserna måste förlänga arbetslivet och slussa ut hela arbetskraftspotentialen på arbetsmarknaden i största möjliga utsträckning.

De omfattande neddragningarna i anslagen till sektorsforskningen på Arbetshälsoinstitutet försvårar utan vidare verksamheten och leder bland annat till indragningar och personalnedskärningar. Detta är oroväckande för utvecklingen i arbetslivet i Finland, anser utskottet och förutsätter att resursminskningen inte får försämra forskningen eller den övriga verksamheten vid Arbetshälsoinstitutet, det vill säga utvecklingen av arbetslivet och satsningarna på längre arbetsliv får inte riskeras.

Ratificering av Istanbulkonventionen

Arbetet med att förbereda ratificering av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen, pågår. Den beräknas träda i kraft internationellt

2014. Regeringen har för avsikt att lämna propositionen om ratificering till riksdagen i höst.

Konventionen innehåller bindande och ingående bestämmelser för att förebygga och avskaffa våld, skydda offren och lagföra våldsverkarna. Konventionsstaterna är förpliktade att införa åtgärderna antingen i sin lagstiftning eller på något annat sätt.

Ratificeringen kräver att vi vidtar kraftfullare åtgärder för att minska våldet mot kvinnor och barn. I dag uppfylls skyldigheterna i konventionen sämst i utbudet på kvinnohem och beträffande stödcenter för offer för sexuellt våld. Dessutom har Finland inte den obligatoriska hjälptelefonen, inte heller någon tydlig struktur eller något organ för samordningen av konventionsåtgärderna.

För att konventionen ska kunna genomföras måste ministerier, kommuner och andra berörda planera och samordna servicen. Innan ratificeringen måste det avsättas adekvata resurser och medel för verksamheten. Samtidigt gäller det att dela upp ansvaret mellan stat och kommuner. Konventionen kunde i förekommande fall genomföras med ett finansiellt program i flera steg. En preliminär uppskattning visar att vi måste avsätta 36—38 miljoner euro för att genomföra konventionen. Samtidigt påpekar utskottet att våld och våldsrelaterade skador årligen ger upphov till betydande kostnader, uppskattningsvis 90 miljoner euro. Utskottet understryker att konventionen, när den genomförs, kommer att vara ett stort steg framåt i ambitionerna att avskaffa våld i allmänhet och våld i familjer och i att införa äkta jämställdhet.

Utskottet vill här hänvisa till riksdagens ställningstagande till jämställdhetsredogörelsen (RSk 51/2010), nämligen att riksdagen där förutsatte att handlingsprogrammet för att motverka våld mot kvinnor anvisas ett tillräckligt stora anslag i statsbudgeten som möjliggör långsiktig verksamhet och att antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och att alla behövande får tillgång till tjänsterna. Enligt konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw) ska

AJU 4/2013 rd — SRR 3/2013 rd, SRR 4/2013 rd

de fördragsslutande parterna, även Finland, bekämpa våld mot kvinnor och hjälpa våldsoffer. Kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor (Cedaw-kommittén) har flera gånger prickat Finland för brister när det gäller att bekämpa våldet mot kvinnor, särskilt när det gäller de bristande resurserna.

Ställningstagande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anför

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 3 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Anna Kontula /vänst
Jari Lindström /saf
Lea Mäkipää /saf
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Elisabeth Naclér /sv (delvis)
Annika Saarikko /cent

Kristiina Salonen /sd
Sari Sarkomaa /saml
Arto Satonen /saml
Mikko Savola /cent
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna
Maria Tolppanen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström, konsultativ tjänsteman Marjaana Kinnunen.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Vi i Centern anser att regeringens prognoser för sysselsättningsutvecklingen är alltför optimistiska. Den ekonomiska tillväxten sackar efter och blir negativ samtidigt som de arbetslösa blir allt fler. Läget håller på att försvåras framför allt för unga och långtidsarbetslösa.

De nyaste undersökningarna visar att konsumenterna och näringslivet har lågt förtroende för ekonomin. Inte nog med att exportindustrin går på knäna. Dessutom minskar konsumtionen här hemma av det försämrade sysselsättningsläget, rädslan för att förlora jobbet och regeringens skattebeslut som tar kål på köpkraften.

Det finns dock en del sysselsättningsfrämjande element i regeringens rambeslut. Det är bra att familjeledigheterna blir mer flexibla, att hushållsavdraget stiger och att nedskärningen från i fjol i utbildningsplatserna delvis återtars eller genomförs gradvis.

Allt som allt är sysselsättningspaketet resursmässigt anspråkslöst och överoptimistiskt vad gäller effekterna. Ändringarna i arbetslöshetsersättningarna innehåller en del element som kan hjälpa upp sysselsättningen en aning, men också element som sannolikt gör att arbetslösheten blir utdragen. Nettoeffekten av åtgärderna kan vara antingen positiv eller negativ för sysselsättningen.

I övrigt fortsätter regeringen på sin tidigare linje att i första hand erbjuda plåster på såret som botemedel. För att råda bot på de akuta omstruktureringarna höjer regeringen stöden till investerings- och utvecklingsprojekt, men ger inga nya anslag för omskolning, trots att man mycket ofta måste byta yrke för att få jobb. Regeringen är fortfarande inte kapabel att införa strukturella reformer i exempelvis frågorna kring längre arbetsliv.

Vi i Centerns riksdagsgrupp anser att regeringen redan i vårens tilläggsbudgetproposition ska höja anslagen till arbetskraftspolitik och

fortbildning för att förhindra långtidsarbetslöshet.

Det saknas stabiliserande och förutseende insatser

I detta instabila ekonomiska läge som ständigt förvärras hade det varit nödvändigt att lägga fast tydliga riktlinjer inför framtiden dels för att sätta fart på den ekonomiska tillväxten, dels för att stabilisera och göra läget mer förutsebart. På den punkten har regeringen misslyckats kapitalt. Man skär i utbildningen, forskningen och den spirande tillväxten eller återtar beslut som fattades redan för ett år sedan.

Den radikala sänkningen av samfundsskatten kan öka intresset för att investera i Finland, men den kan i värsta fall öka instabiliteten på arbetsmarknaden. Överlag förlitar sig regeringen kanske för mycket på att skattesänkningen ska fixa sysselsättningen. För inte så länge sedan varslade några industriföretag om omfattande sparpaket. De kommer olägligt och sätter käppar i hjulen för avtalsrörelsen i höst. Dessutom späder de på instabiliteten och det i sin tur ger återverkningar på ekonomin och sysselsättningen.

Vi anser att den radikala sänkningen av samfundsskatten hade krävt åtminstone en tillräckligt lång och central löneuppgörelse, helst också ett samhällskontrakt mellan tre parter för att trygga industrijobben för en viss tid. Så har man gjort i till exempel Tyskland.

Arbetslivet måste förlängas

Det råder stor enighet om att arbetslivet måste förlängas. Snabbare inträde i arbetslivet, mer ork i arbetet och pensionsbeslut är de komponenter som vi måste gå vidare med. Tillsammans med arbetsmarknadens organisationer har regeringen utarbetat en pensionsreform. Men på grund av de regeringsinterna meningsskiljaktigheterna kommer nästa riksdagsval att vara ett pensionsval.

Sanningen är att regeringen skyfflar över ansvaret för besluten på nästa regering.

Regeringen meddelade i förväg att ramöverläggningarna kommer att resultera i beslut om längre arbetsliv. Men både åtgärderna och strategierna skjuts på framtiden. Utöver ett handlingsprogram behöver vi lagstiftningsreformer som ger personer med partiell arbetsförmåga bättre chanser på arbetsmarknaden. Det minsta man kan göra är att sätta i gång med förberedelserna med en gång. Det krävs nya angreppssätt för att kombinera sociala trygghetsförmåner, löner och skatter. Målet måste vara att skapa en enkel socialförsäkring som sporrar till arbete.

En nödvändig akut insats är att göra en totalöversyn av rehabiliteringen. Vi i Centern anser att arbetsoförmåga kan förebyggas genom att rehabiliteringssystemen ses över. Då kan den resurs som de partiellt arbetsföra utgör bättre tas till vara.

Det saknas resurser för ungdomsgarantin

Målen med ungdomsgarantin är bra, men de fyra första månaderna av garantin har varit så gott som verkningslösa. Lagar som stiftas utan att det skjuts till resurser är tomma löften.

I rambeslutet återkallar regeringen besluten om nedskärning i utbildningsplatserna som fattades för ett år sedan. Läget kan inte på långt när anses vara tillfredsställande eftersom nedskärningar slår olika mot olika områden. Besluten spelar en stor roll för jämlik utbildning i hela landet. De som deltar i ungdomsgarantin måste konkurrera om resurserna med andra unga och vuxenstuderande. Kommunernas framträdande roll för ungdomsgarantin försvåras av de sänkta statsandelarna, den uteblivna indexhöjningen inom utbildningen och allt fler nya uppgifter. Läget underlättas inte precis av att arbets- och näringsbyråerna samtidigt omstruktureras radikalt.

Besluten från ramöverläggningarna hjälper egentligen inte upp situationen för unga utan yrkesutbildning. Vi behöver fortfarande ett lärlingssystem som är mer flexibelt än läroavtal.

Det skulle finnas betydligt fler möjligheter till lärande i arbete om systemet hade mer flexibla villkor. Vår utskottsgrupp beklagar också att praktikmöjligheterna har försämrats.

I fortsättningen vore det viktigt att se till att det finns fungerande myndighetsöverskridande servicekedjor, adekvata resurser och ett mer diversifierat utbildningsutbud. Vi behöver också flexibla och individuella lösningar för yrkesexamina.

De ungas livssituation måste analyseras så individuellt och konsekvent som möjligt med avseende på alla sociala och utbildningsrelaterade stödåtgärder som samhället erbjuder. Det gäller bland annat att satsa mycket mer på uppsökande ungdomsarbete, arbetsverkstäder och elevhandledning än regeringen föreslår. Den tredje sektorn måste engageras betydligt kraftfullare i ungdomsgarantin med hjälp av stöd från Penningautomatföreningen och tipsvinster. För att undvika konkurrens vid fördelningen av utbildningsplatser måste det finnas separat lagstiftning om verksamheten inom och finansieringen av grundläggande yrkesutbildning för unga respektive yrkesutbildning för vuxna.

Kommunerna får orimligt många uppgifter

Rambeslutet vältrar över det finansiella ansvaret för långtidsarbetslösas försörjning från staten till kommunerna 2015. Det är svårt att bedöma om rambeslutet ska föreställa en statsfinansiell sparåtgärd eller en sysselsättningspolitisk lösning. I vilket fall som helst ökar det kommunernas uppgiftsbörda i ett läge när de kommunala tjänsterna ska skäras ned med upp till 1,4 miljarder euro räknat i 2015 års nivå. Finlands Kommunförbund räknar med att kommunerna får lägga ut minst omkring 300 miljoner euro på arbetsmarknadsstöd, om reformen drivs igenom utan direkta kompensationer för nedskärningarna i statsandelarna m.m. som begränsar nettoökningen i kommunernas kostnadsansvar till 150 miljoner euro. Vid sämre sysselsättning under en lång tid ökar beloppet. Det står den kommunala ekonomin inte pall för.

Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet

Finland kommer snart att ratificera den så kallade Istanbulkonventionen, som är det viktigaste och största internationella programmet mot våld mot kvinnor och mot våld i hemmet. Åtgärderna gäller också de män, flickor och pojkar som blir utsatta för den här typen av våld. Konventionen beräknas träda i kraft internationellt 2014.

I dag uppfylls skyldigheterna i konventionen sämst i utbudet på kvinnohem och beträffade stödcenter för offer för sexuellt våld. Dessutom har Finland inte den obligatoriska hjälptelefonen och inte heller någon som klart och tydligt ska samordna konventionen.

Konventionen måste sättas i kraft och adekvata resurser avsättas. Alla konventionsförpliktelser är ännu inte uppfyllda i Finland. Till exempel akutvård och vårdprogram för våldsverkare har mest varit projekt eller punktinsatser utan att

det funnits någon långsiktig och centraliserad planering.

Det förebyggande arbetet visavi våldsverkare måste byggas ut systematiskt och samordnat när konventionen ratificeras. Också barn som sett våldshandlingar måste få större stöd. Dessutom behövs det kampanjer mot våld, utbildning för personal och mer information. Allt detta kan sannolikt förbättras inom ramen för dagens strukturer.

Vi i Centerns riksdagsgrupp anser att regeringen senast vid budgetöverläggningarna i augusti måste avsätta medel för att sätta i kraft Istanbulkonventionen.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan i sitt betänkande om statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2014—2017.

Helsingfors den 3 maj 2013

Annika Saarikko /cent
Mikko Savola /cent

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Under hela sin existens har regeringen ordat mycket om hur den ska säkerställa en fortsatt livskraftig och säker boendemiljö liksom möjligheter till ett gott liv med såväl bibehållna jobb som bibehållen industri. Det har varit mycket prat och lite verkstad i regeringens arbete. I den nya statsfinansiella ramen (2014—2017) tar regeringen än en gång till en rad trick för att få bukt med problemen i sysselsättningen och företagandet och i hela förvaltningsområdet.

Vi Sannfinländare kan inte acceptera det här förslaget i alla hänseenden. Vi vill mer lyfta fram sysselsättningsmöjligheterna för bland andra personer med partiell arbetsförmåga och långtidsarbetslösa. Vår utskottsgrupp anser att regeringen inte i tillräckligt hög grad har tagit hänsyn till personer över 55 år som byter bransch eller till sysselsättningsmöjligheterna i samma årsgrupp. Kommunerna påförs hela tiden större ansvarsbörda och nya uppgifter samtidigt som anslagen skärs ner. Ett ypperligt exempel på detta är att kommunerna ges en större roll i åtgärderna för att bekämpa långtidsarbetslösheten. Kommunerna klarar inte av det utan resurstillskott eftersom kostnaderna kommer att uppgå till uppskattningsvis 150 miljoner euro.

Vi anser nämligen att erfarna medarbetare har mycket att ge samhället — nu och i framtiden. Ett bra exempel är en modell med mästare och gesäll. Även i övrigt anser vi Sannfinländare att det behövs större flexibilitet inom olika branscher dels för sysselsättningen, dels för hanteringen av arbetsoförmåga. För att de befintliga systemen ska kunna förbättras på riktigt anser vår utskottsgrupp att både läroavtalssystemet och ungdomsgarantin måste skraddarsys i högre

grad för att ge bättre möjligheter på arbetsmarknaden. Vissa experter anser att läroavtalssystemet i dag inte är någon fungerande väg ut i arbetslivet. Nedskärningarna i antalet studieplatser försämrar möjligheterna att genomföra samhällsgarantin.

Vidare anser vår utskottsgrupp att programmet för att bekämpa svart ekonomi måste komma i gång fullt ut. Programmet har startat, men det går på halvfart. För att få till stånd förbättringar har vi Sannfinländare föreslagit att regionförvaltningsmyndigheterna (RFV) och deras tjänstemän respektive utlänningsinspektörer ska få rätt att ge böter, att företag ägda av utlänningar ska vara registreringskyldiga och att den så kallade Hollandsmodellen (kedjeansvar) införs. Vår utskottsgrupp tycker att modellerna är värda ett försök.

De överenskomna omställningarna i arbetslivsavtalet är till största delen bra, men vi kan inte ställa oss bakom förslagen att den som deltar i aktivitetsåtgärder får en dagpenning motsvarande förtjänstdelen till omställningsskyddet och att den som tackar nej till eller avbryter sysselsättningsfrämjande service får sin dagpenningstid förkortad med 100 dagar. Vid nedskärningar i dagpenningarna ska man alltid rådgöra med personerna och ge dem en chans att förklara sin situation.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan i sitt betänkande om statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2014—2017.

Avvikande mening 2

AjUU 4/2013 rd — SRR 3/2013 rd, SRR 4/2013 rd

Helsingfors den 3 maj 2013

Jari Lindström /saf
Maria Tolppanen /saf
Lea Mäkipää /saf